

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 180/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti D., s. r. o., L., zastúpenej advokátom JUDr. R. Š., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti D., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2009 doručená sťažnosť spoločnosti D., s. r. o., L. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. Š., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) nečinnosťou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka podala 24. januára 2005 na svojho zmluvného partnera trestné oznámenie pre podozrenie z trestného činu sprenevery

na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru, Úrade justičnej a kriminálnej polície, odbore ekonomickej kriminality Bratislava, doplnené podaním zo 16. februára 2005. Vyšetrovateľ uznesením sp. zn. ČVS: ORP-141/OEK-BI-2005 Šj z 13. apríla 2005 začal vo veci trestné stíhanie. Sťažovateľka viackrát podala sťažnosť na priedahy v trestnom konaní, ktoré konštatoval aj dozorujúci prokurátor. Vyšetrovateľ napokon uznesením sp. zn. ČVS:ORP-141/OEK-BI-2005 KV zo 7. decembra 2007 trestné stíhanie zastavil s odôvodnením, že skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, nie je trestným činom, a nie je dôvod na postúpenie vo veci. Podľa sťažovateľky bol tento záver vyšetrovateľa zjavne nesprávny, a preto podala 14. decembra 2007 proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania sťažnosť, ktorú prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. 1 Pv 416/05-33 z 18. apríla 2008 zamietol ako nedôvodnú. Pretože sťažovateľku dané rozhodnutie neuspokojilo, podala 22. mája 2008 návrh na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Podnet sťažovateľky bol prokurátorom generálnej prokuratúry odstúpený na Krajskú prokuratúru v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) na priame vybavenie ako orgánu príslušného na konanie podľa § 49 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) s poukazom na § 54 ods. 2 písm. c) citovaného zákona. Tento postup považovala sťažovateľka za nesprávny, a preto opakovane reagovala návrhom na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podaným generálnej prokuratúre. Generálna prokuratúra upovedomila sťažovateľku listom z 10. júla 2008, že rozhodnutie o príslušnosti krajskej prokuratúry považuje za správne. Listom č. k. 1 Kpt 439/08-7 z 11. júla 2008 krajská prokuratúra oznámila sťažovateľke, že jej podnet ako nedôvodný odkladá. Opakovaný podnet sťažovateľky zo 6. augusta 2008 generálna prokuratúra upovedomením č. k. IV/6GPt 51/08-9 z 29. septembra 2008 ako nedôvodný odložila.

Podľa sťažovateľky orgány činné v trestnom konaní nekonali tak, ako im to prikazuje § 2 ods. 6. Trestného poriadku. Ďalej uvádza:

„V zmysle tohto ustanovenia sú vzhľadom na informácie, ktoré majú k dispozícii povinné konať tak, že v predmetnej veci, v ktorej síce bolo trestné stíhanie nesprávne zastavené, znovu začnú trestné stíhanie. Doposiaľ však trestné stíhanie začaté nebolo.

V dôsledku tejto skutočnosti sťažovateľ nemá možnosť uplatniť si v trestnom konaní nárok na náhradu škody, ktorá mu trestným činom vznikla, Preto je toho názoru, že nečinnosťou orgánov činných v trestnom konaní dochádza k porušovaniu jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, keďže v dôsledku dlhodobej nečinnosti týchto orgánov si nemohol uplatniť nárok na náhradu škody v trestnom konaní na nezávislom a nestrannom súde podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku.

Generálna prokuratúra SR ako orgán, ktorý v poslednej inštancii rozhodoval o podaniach sťažovateľa, bola oboznámená so všetkými skutočnosťami odôvodňujúcimi potrebu trestného stíhania. Preto táto ústavná sťažnosť smeruje proti Generálnej prokuratúre SR, ako porušovateľovi základného práva sťažovateľa, ktorý má všetky poznatky o lom, že v zmysle príslušných zákonných ustanovení, ktoré upravujú jej pôsobnosť, je povinná konať.“

Podľa sťažovateľky porušenie základného práva naďalej trvá, a preto „je bezpredmetná časová podmienka podania ústavnej sťažnosti podľa ust. § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, v znení neskorších predpisov“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a sťažnosti vyhovel nálezom, ktorým:

„1. Vysloví, že právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR bolo nečinnosťou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky porušené.

2. Prikáže, aby Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vo veci, v ktorej Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave, Úrad justičnej a kriminálnej polície, Odbor justičnej polície, oddelenie ekonomickej kriminality vydalo uznesenie ČVS: ORP-141/OEK-BI-2005 KV zo dňa 7. 12. 2007, konala tak, že v súlade s ustanovením § 4 ods. 1

písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov začne trestné stíhanie podľa § 199 Trestného poriadku.

Zároveň sťažovateľ žiada, aby mu Ústavný súd priznal náhradu trov konania podľa ust. § 11 ods. 2 vyhlášky MS SK č. 655/2004 Z. z. za jednotlivé úkony právnej služby pri zastupovaní v konaní pred ústavným súdom v hodnote úkonu 115,90 EUR, za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, ústavná sťažnosť) - 231,80 EUR + advokátsky paušál 2 x 6,95 EUR = 13,90 EUR. Trovy právneho zastupovania pred ústavným súdom tak predstavujú spolu 245,70 EUR. Náhradu trov konania žiada poukázať na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že nečinnosťou generálnej prokuratúry vo veci jej trestného oznámenia z 24. januára 2005 a podaní s ním súvisiacich došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

1. Z čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom aj trestnoprávnej ochrany svojho konkrétneho práva u orgánov činných v trestnom konaní (obdobne napr. III. ÚS 58/00, III. ÚS 45/03). Z čl. 46 ods. 1 ústavy teda v rámci práva na inú právnu ochranu sťažovateľky vyplýva aj právo na trestnoprávnu ochranu. Jeho obsahom je oprávnenie, aby sa orgány činné v trestnom konaní jej trestným oznámením, príp. ďalšími podaniami náležite zaoberali. Porušiť toto právo by mohli napr. vtedy, ak by podania sťažovateľky ignorovali, alebo nevenovali im pozornosť zodpovedajúcu ich povinnostiam. V prípade, že orgány činné v trestnom konaní venovali

podaniam sťažovateľky primeranú pozornosť, nezasiahli negatívne do podstaty jej práva, nezmarili jeho zmysel, a preto ho ani nemohli porušiť (III. ÚS 324/05).

Orgány činné v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenie oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o ňom. Ústavný súd konštatuje, že vo veci trestného oznámenia sťažovateľky z 24. januára 2005 vyšetrovateľ Policajného zboru konal, pretože začal trestné stíhanie, vykonal dôkazy výsluchom svedkov a zadovážil listinné dôkazy a na základe vykonaných procesných úkonov a listinných dôkazov došiel k záveru, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na jeho postúpenie vo veci. Trestné stíhanie preto uznesením sp. zn. ČVS: ORP-141/OEK-B1-2005 KV zo 7. decembra 2007 zastavil. Ústavný po oboznámení sa s ďalšími podnetmi sťažovateľky a spôsobom ich vybavenia okresnou, generálnou aj krajskou prokuratúrou konštatuje, že postup prokuratúry pri vybavovaní sťažnosti a opakovaného podnetu sťažovateľky bol v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o prokuratúre. Je nepochybné, že sa generálna aj krajská prokuratúra podnetmi sťažovateľky zaoberali a svoj názor na postup vyšetrovateľa a zastavenie trestného stíhania sťažovateľke tlmočili. To, že okresná, krajská i generálna prokuratúra dospeli k záveru, ktorý nezodpovedal očakávaniam sťažovateľky, ešte neznamená, že došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nikto totiž nemá právny nárok na to, aby jeho podaniu (v tomto prípade trestnému oznámeniu) bolo vyhovené. Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, príp. nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo sa v ňom pokračovalo. Sťažovateľka ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jej podnetom kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (m. m. napr. II. ÚS 88/99).

Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo

slobôd, príp. ľudských práv a základných slobôd podľa dohovoru (m. m. napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06, III. ÚS 278/06). Preto postupom generálnej prokuratúry (ani jej podriadených orgánov) v zásade nemôže dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že v trestnom konaní nebolo vznesené obvinenie voči konkrétnej osobe a trestné stíhanie bolo zastavené. Sťažovateľke zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní jej oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, zákonným spôsobom zaoberali (III. ÚS 261/05), pričom v okolnostiach veci sťažovateľky možno vysloviť záver, že generálna prokuratúra sa jej vecou zaoberala ústavne akceptovateľným spôsobom.

Ústavný súd v konaní o sťažnosti sťažovateľky konštatuje, že sťažovateľka namietala také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, a preto jej návrh odmietol ako zjavne neopodstatnený.

2. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní, ktoré bolo zastavené uznesením zo 7. decembra 2007. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) sa ochrana základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade orgánmi činnými v trestnom konaní) ešte trvalo. Z toho dôvodu posúdil ústavný súd sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009